

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 3. Vtrum etiam debeat esse dolor summus intensiuè in contritione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

illis vnquam peccaret mortiferè. Ratio est: quia iustus non necessariò vitur suis habitibus virtutum.

4
Quid faciet si comparatio vitio occurrat.

Notandum Secundò: Dum tales comparationes occurrunt, peenitens vel tenetur potius quoduis malum huius vitæ malle perpeti, quàm eligere peccatum letale, vel certè debet suspendere electionem, & reiecta tali comparatione, absolutè peccatum detestari, & proponere abstinere. Quàdiu autem fluctuat, seu deliberat quid esset facturus, non potest absolui.

5
Comparatio solum in ista vitæ cum malis huius & non alterius vitæ.

Notandum Tertio: Comparationem peccati solum esse faciendam cum malis huius vitæ, quæ interdum necesse est subire, vt peccatum euitetur; vt, cum inopia, seruitute, exilio, morte, &c. non autem cum malis vitæ æternæ; verbi gratia, vt malit potius esse mille annos in igne purgatorio, vel semper in inferno, quàm peccare mortiferè. Ratio est: quia hæc mala nunquam sunt subeunda ad vitandum peccatum; sed contra potius diuinitus sunt constituta, vt illorum timore peccatum vitemus. Vnde huiusmodi comparationes includunt repugnantiam secundum legem ordinariam, ac proinde sunt reiiciendæ, nisi quis abundantia quædam charitatis moueatur. Vide Chrysostomum in illud ad Rom. 9. *Operabimur ego anathema esse à Christo.* Confirmatur: quia Dominus Luca 12. v. 4. ait, *Ne terreamini ab his, qui occidunt corpus, id est, ne sic terreamini, vt timore mali, quod illi possunt inferre, Deum offendatis. Timeo autem eum, qui postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam.* Vnde fortassis non imputaretur ad culpam mortiferam (si facta hypothefi alterum deberet fieri, Deo sic permittente:) si quis mallet semel fornicari, furari, quàm in æternum ardere: quia malum istud nimium superat humanam conditionem.

DVBIVM. II.

Vtrum de maiori peccato sit magis dolendum appetitiuè?

6
Asfirmatur.

Respondetur, Esse. Est certa sententia; & explicatur exemplo: Si necessarium esset incidere in hæresim, vel in furtum, eligendus esset potius lapsus in furtum, quàm in hæresim; quia in furto est minor Dei contemptus, ac proinde minus malum: quare magis dolendum est de peccato hæresis, quàm furti. Quod confirmatur ex Cypriani sermone de Lapsis, *Quam magna deliquimus, tam grandia desleamus.*

7
Appetitiuè magis dolere de minore peccato, quàm de maiore, videtur veniale.

Petes Primò: Quale peccatum est, si magis doleamus appetitiuè de minore peccato, quàm de maiore? Vt, si quis diceret, malle se committere, vel commississe, si esset necesse, blasphemiam, quàm furtum, eò quod in furto sit maior ignominia.

Respondet Sotus dist. 17. quaest. 2. art. 4. esse tantum venialem charitatis peruersionem, si animus vtrumque absolutè detestatur. Idem tenent plerique recentiores: & videtur satis probabile. Ratio esse potest: Quia omnia peccata mortifera conueniunt in contemptu Dei: vnde aliud non excedit aliud infinitè, sed finita duntaxat proportionè. Quare non tam strictè obligamur ad magis dolendum de maiore, quàm de minore.

Secus est, Si fiat comparatio cum malis huius vitæ, quæ peccatum infinitè superat. Vnde esset peccatum mortiferum, si quis mallet se peccasse,

quàm amisisse sua bona; nisi iam reconciliatus sit Deo, eamque reconciliationem simul cum peccato coniungat: sic enim in hac comparatione non videtur mortifera inordinatio.

Magis dolere de malis huius vitæ, quàm de peccato mortali, est mortale.

Notandum autem est, vt quis magis censetur dolere de maiore peccato, nõ opus esse inter peccata facere comparationem; sed sufficere, vt quis omnia peccata sua detestetur, quatenus sunt offensio Dei; sic enim detestatio fertur in singula pro gradu & ordine cuiusque.

Petes Secundò: Vtrum magis dolendum sit de suo minori peccato, quàm de maiori alterius?

8
Appetitiuè magis dolo de tuo paruo peccato, quàm de alterius magno.

Respondetur appetitiuè magis dolendum est de suo, etiam minimo, quàm de maximo alterius. Ratio est: quia ad alterius peccatum, etiam maximum impediendum, non licet in se admittere vel minimum: vt patet ad Romanos 3. Intensiue tamen sæpè magis dolemus de alterius maximis peccatis, quàm de nostris minimis.

Similiter (cæteris paribus) magis dolendum est appetitiuè de peccato alterius, quàm de quouis malo temporali. Dico (cæteris paribus:) quia ex malo temporali interdum multa peccata sequuntur, vel sequi possunt, vel etiam bona impediuntur; & hac ratione, potest quis de illis magis dolere.

DVBIVM. III.

Vtrum etiam debeat esse dolor summus intensiue in Contritione?

Sunt duæ sententiæ: Prima est Adriani qu. 2. de Penitentia art. 2. qui dicit, in contritione requiri summum conatum, ac proinde debere esse summum dolorem intensiue. Idem sentit de dilectione Dei. Et ratio ipsius est: quia alioquin neque amabitur Deus plusquàm omne bonum, neque peccatum odio habebitur super omne malum.

9
Sententia Adriani.

Altera est Petri à Soto lectione 15. de Penitentia, qui docet non requiri quidem, vt sit absolutè summus intensiue; tamen vt sit intensior, quàm quouis alius dolor de alio quouis malo. Idem sentit de amore Dei.

2. Petri à Soto.

Respondeo & Dico Primò: Non requiritur, vt contritio sit summus dolor intensiue, seu ex summo conatu voluntatis. Est communis sententia Doctorum.

10
3. Communis. Non requiri summum dolorem intensiue in contritione.

Probatur Primò: In charitate, ex qua dolor contritionis manat, non requiritur summus conatus: sunt enim tres gradus charitatis, scilicet *incipiens*; *proficiens*, & *perfecta*; qui gradus non solum appetitione, sed etiam intentione differunt & conatu: ergo neque in contritione requiritur summus conatus.

Probatur Secundò: Si contritio deberet esse summus dolor intensiue, vel esset summus respectu liberi arbitrij & auxiliij præsentis, vel respectu liberi arbitrij & auxiliij possibilis: neutrum dici potest: ergo. Non secundum: quia nullus datur dolor summus intensiue respectu auxiliij possibilis: sicut enim illud auxilium potest esse maius & maius in infinitum, ita & doloris vehementia, siue intensio. Sed nec primum dici potest, scilicet dolorem debere esse summum respectu auxiliij præsentis: sic enim sæpè fieret, vt is qui haberet ingentem dolorem propter Deum de peccatis suis non iustificaretur, eò quod dolor iste non esset summus.

summus respectu auxilij præsentis; & ille, qui haberet paruum dolorem iustificaretur, eò quòd esset summus respectu parvi auxilij, quod ipsi datu erat: atqui hoc per se absurdum est, & alienum à diuina bonitate.

Probatur Tertio: Quia valde rarum est, vt homo adhibeat summum conatum, faciatque extremum potentie: vnde paucissimi haberent veram contritionem.

Probatur Quarto: Quia nunquam, ne probabiliter quidem, scire possemus, an præsterimus id, quod necessarium est ad veram contritionem: nemo enim scire potest, quis sit summus dolor intensiue, quem potest habere. Vnde hæc sententia facit legem Dei nimis rigidam, & conscientias hominum semper anxias, vt fragilitatem humanam ad summum, quod potest, obstringat.

Sed contra, Obijcitur primò: Deuteronomij 4. v. 29. *Cum quaesieris Dominum Deum tuum, inuenies eum; si tamen toto corde quaesieris eum, & tota tribulatione anima tua, & Ioëlis 2. v. 12. Conuertimini ad me in toto corde vestro: hic videtur requirere totum anime conatum.*

Respondeo, *Conuerti ex toto corde*, est conuerti integrè & perfectè, ita vt cor, seu voluntas non quidem partim peccata detestetur, partim ijs adhæreat; sed vt omnia absolute detestetur, idque tam perfectè, vt nullum sit malum, quod non malit perpeti, quàm rursus peccare, etsi hæc comparatio explicitè non sit necessaria. Sic ex tota tribulatione anime quaerere Deum, est conuerti ad Deum cum sincero dolore omnium peccatorum: Scriptura enim, quæ conuersionem ex toto corde requirunt, sunt intelligendæ, sicut illæ quæ dilectionem ex toto corde exigunt. Diligere autem Deum ex toto corde, non est diligere ex toto conatu cordis, alioquin rarissimè vel potius nunquam Deum diligeremus vt oportet: sed ita eum diligere, vt nihil in amore ei præponamus, aut etiam æquemus.

Obijcitur Secundò: Sicut voluntas mouetur ab obiecto bono vel malo ad amorem vel odiu, ita magis mouebitur à maiori bono vel malo: ergo cum per intellectu proponatur culpa, vt summum malum, voluntas summè mouebitur.

Respondeo: Voluntas non semper mouetur intensius, seu vehementius à maiori bono, vel malo, quàm à minori. Cuius ratio est, partim libertas voluntatis quæ se potest applicare, vel exercere magis vel minus in suum actum; partim quia obiectum minus bonum, interdum est familiarius & notius, quàm alterum; vnde facilius & naturali quadam procliuitate fertur ad eius amorem, vel odium: vt patet in amore vxoris & liberorum: quò fit, vt hinc facilius sequantur lacrymæ, quàm ex dolore peccatorum. Sic Iacob Gen. 37. ita doluit de morte Ioseph, vt nollet consolationem accipere: sic Dauid 2. Regum 19. de morte Absalom. Vnde etiam non est reprehendendū, quod hic dolor interdum sit acrior, quàm dolor peccatorum. Semper tamen voluntas ordinata maius bonum pluris æstimat, & magis appetitiuè diligit, quàm minora; & maius malum magis odit, magisque de eo dolet.

Diço Secundò: Non est necesse, vt peccator magis doleat intensiue de peccato, quàm de alijs malis. Patet ex dictis. Et confirmatur: quia aliqui, qui doleret de peccato actu intenso vt de eo, de morte verò vxoris vsque ad duode-

cim, non iustificaretur, imò peccaret mortifere, iuxta hanc sententiam: nam censetur præponere suum incommodum honori diuino. Et tamen alius, qui doleret de peccato actu intenso vt quinque, de morte vxoris vt quatuor, iustificaretur, quia plus doleret de peccato, quàm de alijs malis: quæ sanè per se absurda sunt. Omitto alia, quæ contra hanc sententiam possunt adferri.

Neque verum est, amorem illum esse fortiore, & vincere ceteros, qui est intensior. Nam multo fortior est is, qui maior est appetitiuè; vt pote qui specie sua sit perfectior. Pro quo:

Notandum est, Quantitatem appetitiuam in actu doloris vel amoris, non esse tantummodò quandam relationè rationis, à qua dolor dicitur summus, vt quidam volunt, sed esse perfectionem essentialem ipsius actus. Dolor enim dicitur summus appetitiuè, eò quòd tendat in malum formaliter sub ratione summi mali; & amor dicitur summus appetitiuè, quòd tendat in bonum vt formaliter summum bonum. Sicut autem est ordo inter mala suis gradibus distincta, ita quoque est ordo inter detestationes malorum, quando quodque pro suo gradu detestatur. Pari modo sicut est ordo inter bona, ita inter amores honorum ordo est, quando vnumquodque pro suo gradu amatur.

D V B I V M. IV.

Virum Contritio saltem requirat aliquam certam perfectionem intensiuam, vel continuationem, vt sit vera contritio?

S COTUS dist. 14. quæst. 2. art. 2. requirere videtur certam aliquam quantitatem tum intensiõis, tum durationis, vt sit legitima contritio, & gratiam impetret: quæ tamen intensio & duratio quanta definitè esse debeat, soli Deo notum esse.

Respondeo, Contritionem non necessariò postulare certum gradum intensiõis, infra quem non fit vera contritio; neque etiam certam durationem: sed quantumuis parua intensio & duratio sufficit.

Probatur Primò: quia Scripturæ absolute docent Deum ignoscere illis, qui propter ipsum dolent de peccatis suis: nec faciunt mentionem certi gradus aut temporis. Maiæ 30. v. 15. *Si reuertimini, & quiescatis, salui eritis: vbi LXX. Cum reuersus ingemueris, saluus eris. Ezechielis 18. nihil aliud requirit Dominus, quàm vt Impius se auertat ab impietate sua, & conuertat ad obseruationem mandatorum. Zachariæ 1. v. 3. Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos. Ecclesiastici 11. v. 23. Facile est in oculis Dei subito honestare pauperem.*

Probatur Secundò: Patres nullam temporis moram dicunt requiri ad conuersionem: Cyprianus ad Demetrianum sub finem, *In isto mundo manenti nulla sera penitentia est: & in sermone de Cena Domini; Sed & in eodem articulo temporis, cum iam anima festinat ad exitum, & egrediens ad labia expirantis emerferit, penitentia clementissimi Dei benignitas non aspernatur: & infra, Nec quantitas criminis, nec breuitas temporis, nec hora extremas, si vera contritio, si pura fuerit voluntatum mutatio, excludit à venia. Chrysostomus epistola priore ad Theodorum lapsum, Non ad temporis rationem, sed iuxta affectum anima solet diiudicari penitentia. Et infra loquens*

Quid sit
Conuerti
ad Deum
ex toto
corde.

Quid dili-
gere ex toto
corde.

Vnde fit, vt
Voluntas
non sem-
per fortius
mouetur à
maiori bo-
no, vel ma-
lo.

Non est
necesse ma-
gis intenc
dolare de
peccato,
quàm de
alio malo.

14
Amor qui
fortior.

Vnde dicitur
Dolor
vel Amor
appetiti-
ue summus

15
Scotus re-
quirit cer-
tam inten-
sionem &
durationem.

Quantitas
Intensio
vel mora
contritionis
sufficit.

16
Cyprianus

Chrysol.